

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Hasan Özder, Güner Konedralı & Canan Perkan Zeki

Bu çalışmada, Atatürk Öğretmen Akademisi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik başarılarının cinsiyet, okudukları program, öğretmenliği tercih etme nedenleri ve sınıfları açısından farklılıkları incelenmiştir. Ayrıca, adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ile akademik başarı puanları arasındaki korelasyona da bakılmıştır. Araştırmada, betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmaya, 2008-2009 Öğretim Yılı'nda Atatürk Öğretmen Akademisi'nde öğrenim gören 208 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ölçülmesi bir ölçekle gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının akademik başarılarına ilişkin puanları ise Atatürk Öğretmen Akademisi Öğrenci İşleri'nden elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları yüksek düzeyde bulunmuştur. Ancak, bu puanlar ile akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından bir farklılık göstermemekte, ancak program ve öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri açısından farklılık göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, akademik başarı, öğretmen adayları

Atıf için/Please cite as:

Özder, H., Konedralı, G. & Zeki, C. P. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 16(2), 253-275.

Examining the Attitudes towards the Teaching Profession and Academic Achievements of Prospective Teachers

Background. It can be assumed that the first step to train qualified teachers is to select those candidates who are willing and enthusiastic to become teachers. Therefore, it is essential to examine the attitudes of the prospective teachers towards teaching profession and to take necessary actions to develop their attitudes in the light of the findings. Factors affecting the attitudes towards teaching profession are examined in terms of gender, the programs prospective teachers are enrolled in, the grade they attend, and the reasons why they choose teaching as the profession.

Purpose. This study aims to examine the relationship between the attitudes of prospective teachers studying at Ataturk Teacher's Academy (ATA) towards the profession of teaching and their academic achievement (AB) by gender, reasons for choosing teaching profession, the programs prospective teachers are enrolled in and the grade they attend. In addition, the study also aims to explore the correlation between the scores of the attitudes of prospective teachers towards teaching profession and the scores of their AB.

Method. The descriptive research method was used in this study. 208 student teachers enrolled at ATA during 2008-09 academic year participated in the study. Since these were the student teachers making up the whole population, no sampling was adopted for this purpose. Attitudes towards the Teaching Profession of the student teachers in this study were measured by a scale developed by Erkuş et al. (2001). The academic achievement scores of the student teachers were gathered from the Registrar's office at ATA. The Cronbach Alpha value of the scale was found to be 0.95. SPSS 13.0 were used for the analysis of the data. Means, percentage, frequency, ANOVA, Bonferroni test and correlation techniques were used for data analysis.

Findings and discussions. The scores of the attitudes of the prospective teachers towards the profession of teaching studying at ATA were at a relatively high level ($\bar{x} = 94.73$), and their scores of AB were above the moderate level ($\bar{x} = 3.10$). There was no significant correlation between the scores of the attitudes of the prospective teachers towards the profession of teaching and their AB ($r = .12$, $p = .085$). However, there was a significant difference in the scores of AB by gender, in favor of female prospective teachers ($t = 9.95$, $p = .000$). But it was found that Attitudes toward the Teaching Profession scores showed no significant difference in terms of the gender ($t = 1.76$, $p = .080$).

In terms of the programs the prospective teachers were enrolled, there was a significant difference in favor of the prospective teachers studying in the preschool teacher education program (PTEP) ($t=4.11$, $p=.000$). In terms of AB, no significant difference was found between the scores of the two groups enrolled in two different programs ($t=.28$, $p=.776$).

The scores of the attitudes of the prospective teachers towards the profession of teaching showed a difference in terms of the reasons for choosing the teaching profession variable ($F=41.56$, $p=.000$). However, there was no significant difference between the scores of the attitudes of the prospective teachers towards the profession of teaching and their AB ($F=1.334$, $p=.797$). The scores of the prospective teachers who have chosen the teaching profession with regard to "the willingness towards becoming a teacher" is higher than the scores of the prospective teachers who have chosen the profession of teaching due to the reasons for "job security and working conditions" and "parent effects". Moreover, despite that the ATTP scores of the student teachers enrolled at ATA based on the 'parent effect' were the lowest; their AB scores were found to be the highest.

The scores of the attitudes of the prospective teachers towards the profession of teaching showed no significant difference in terms of the grade variable. However, the AB of the prospective teachers showed a significant difference in terms of the grade variable ($F=8.292$, $p=.000$). The AB of the prospective teachers seemed to increase at 3rd and 4th grades compared to the other grade levels ($F=1.221$, $p=.303$).

The ATTP scores of all prospective teachers at the Ataturk Teacher's Academy were found relatively high. The female prospective teachers were more successful than the male prospective teachers academically. This may be explained as the studying strategies of the female prospective teachers are better than the male prospective teachers and also the programs of the AOA is mostly based on the cognitive objectives. The scores of the prospective teachers attending the classroom teacher education program (CTEP) were found higher than the student teachers attending the PTEP. Since the affective abilities of the prospective teachers at the CTEP were weaker than their cognitive abilities it might have affected the scores of ATTP in a negative way, comparing to the prospective teachers at the PTEP. It can be stated the most important factor for prospective teachers in choosing their profession is their 'desire' to become a teacher. There was no significant relation between the ATTP scores and AB scores of prospective teachers. It can be said that this result is not much surprising, since the ATTP is mostly affective and the AB is mostly cognitive.

Keywords: *Attitudes towards teaching profession, academic achievement, prospective teachers*

Giriş

Öğretmen adaylarının seçiminde öğretmenlik mesleğini seven ve isteyen adayların seçilmesi, nitelikli öğretmen yetiştirmenin ilk adımıdır, denilebilir. Bu bağlamda, öğretmen yetiştiren kurumlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi ve ortaya çıkan bulgular doğrultusunda bu tutumlarının geliştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması şarttır. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları en çok etkileyen faktörlerin öğretmen adaylarının cinsiyetleri, öğrenim gördükleri programların türleri, öğrenim gördükleri sınıflar ve öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri olarak sıralanabilir. Bunlara ek olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum (ÖMYT) puanlarının öğrenim gördükleri kurumlardaki akademik başarıları (AB) da etkilemesi beklenen bir faktör olarak ele alınabilir. İlgili literatür incelendiği zaman, öğretmen adaylarının ÖMYT ve AB puanlarını inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışma, bu iki değişken arasındaki ilişkiyi ve ayrıca bu iki değişkeni cinsiyet, program ve sınıf değişkenlerine göre incelemeyi amaçlamıştır.

Öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile mesleğe yönelik tutumları arasındaki ilişkileri ele alan araştırmalara göre elde edilen veriler, tutarlı sonuçlar yansıtmamaktadır. Araştırmaların büyük çoğunluğu, kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Çakır, 2004; Çakır ve diğerleri, 2004; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Çelenk, 1988; Çetinkaya, 2007; Çetinkaya, 2009; Güdek, 2007; Güneşli ve Aslan, 2009; Işık, 2005; Oral, 2004; Pehlivan, 2008; Sağlam, 2008; Şen, 2006; Temizkan, 2008; Üstüner ve diğerleri, 2009). Bazı araştırmalarda ise öğretmen adaylarının ÖMYT puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmamaktadır (Çapa ve Çil, 2000; Demirtaş ve diğerleri, 2008; Karahan, 2005; Semerci ve Semerci, 2004). Ayrıca, kadın öğretmenlerin çalıştıkları okul ortamıyla ilgili tutum ve görüşlerinin de olumlu yönde yüksek olduğu, çalışma ortamlarında risk ve sorumluluk üstlenebildikleri söylenebilir (Sevim ve Gezer, 2008).

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlar ile mesleğe yönelik tutumları arasındaki ilişkileri ele alan birçok araştırmada ise farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Biyoloji (Işık, 2005), Fizik (Kaya, 2005), Müzik (Güdek, 2007), Türkçe (Çetinkaya, 2009; Çetinkaya, 2007; Sağlam, 2008; Temizkan, 2008), Okulöncesi (Aysu, 2007; Bedel, 2008; Üstün ve diğerleri, 2004) ve Sınıf Öğretmenliği (Pehlivan, 2008; Şen, 2006) programlarında yapılan çalışmalarda, öğretmen adaylarının ÖMYT puanları ortanın üzerinde veya yüksek düzeyde bulunmuştur. Çapri (2008)'nin iki programın karşılaştırılması amacıyla Mersin Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi ile

Eğitim Fakültesi'ndeki son sınıf öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmaya göreyse, öğretmen adaylarının ÖMYT puanları Eğitim Fakültesi'ndeki öğrenciler lehine yüksek çıkmıştır.

Gürbüz ve Kışoğlu (2007) Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Orta Öğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü'nde tezsiz yüksek lisans programına devam eden 103 fen-edebiyat fakültesi mezunu ile 117 eğitim fakültesi son sınıf öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada ise öğretmenlik mesleğine yönelik aday öğretmenlerin tutumlarında anlamlı bir fark bulmamıştır. Demirtaş ve diğerleri (2008)'nin yapmış oldukları araştırmada ise on bir farklı programda öğrenim gören toplam 380 öğretmen adayının ÖMYT puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Literatür, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri açısından incelendiğinde ise Türkiye'de öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini bilinçli olarak tercih ettikleri söylenebilir (Gürbüz ve Kışoğlu, 2007; Övet, 2006). Türk Eğitim Derneği'nin yapmış olduğu araştırmaya göre, öğretmenlerin % 31.9'u "Topluma ve çocuklara faydalı olmak için"; % 23.7'si ise "Çok sevdiğim için" diyerek meslekte çalıştıklarını belirtmişlerdir (TED, 2007). Farklı fakültelerden mezun olup sınıf öğretmenliği yapanlar üzerindeki bir araştırmada ise öğretmenlerin % 46'sı "Öğretmenlik mesleğini sevdiğinden"; % 19.1'i de "İş garantisi olduğundan" bu mesleği seçmiş olduklarını belirtmişlerdir (Battal ve diğerleri, 1998). Hoşgörür ve diğerleri (2002)'nin yaptıkları araştırmada ise öğretmen adaylarının % 56.5'i "Öğretmen olmak istedikleri için" bu mesleği seçtiklerini belirtmişlerdir. Argun (2003)'un araştırmasında ise, öğretmen adaylarının %49'u çocuk sevgisinden, %29'u ise alanı sevdiklerinden bu mesleği tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Saban (2003) ise öğretmen adaylarının öğretmen olma nedenlerinin daha çok özveriye-dayalı faktörlere dayandığını bulmuştur. Sağlam (2008)'in araştırmaları ile Gürbüz ve Kışoğlu (2007)'nin araştırmalarıdaysa mesleği sevdiği için tercih edenlerin öğretmenliğe yönelik tutumunun daha olumlu olduğu görülmüştür.

Öğretmen adaylarının devam ettikleri sınıflar açısından literatür incelendiğindeyse farklı sonuçlar elde edilmiştir. Güdek (2007)'in müzik öğretmenliği bölümündeki öğretmen adayları üzerinde yapmış olduğu araştırmaya göre, 1. sınıf öğretmen adaylarının ÖMYT puanları, 4. sınıf öğretmen adaylarına göre anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Sağlam (2008) ve Oral (2004)'in araştırmalarıdaysa üst sınıflara doğru gidildikçe öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumunun arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Erdem ve Anılan (2000)'in araştırmasında ise

öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri yükseldikçe öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları değişmemektedir. Aysu (2007)'nin çalışmasında ise 3. ve 4. sınıf okulöncesi öğretmenliği sınıflarında okuyan öğretmen adaylarının ÖMYT puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Şen (2006)'in araştırmasında Marmara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nde sınıf öğretmenliği programında okuyan öğrencilerin sınıf değişkeni ile ÖMYT puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiye bakıldığında o derse ya da programa karşı sahip olunan tutumların öğrenci başarısını artırdığı söylenebilir. Bir derse veya programa karşı geliştirilen tutum, o ders veya programdaki başarı oranının % 25'ini kestirmektedir (Bloom, 1976). Buna bağlı olarak, öğretmenlik mesleğine yönelik yüksek tutum geliştiren öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri okuldaki akademik başarılarının yüksek olması beklenmektedir.

Araştırmanın Önemi

Atatürk Öğretmen Akademisi (AÖA), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC'de) sınıf öğretmeni ve okulöncesi öğretmeni yetiştiren dört yıllık bir yükseköğretim kurumudur. KKTC'de sınıf öğretmeni veya okulöncesi öğretmeni olmak için AÖA'dan mezun olmak şarttır (Öğretmenler Yasası, madde: 16). AÖA'da sadece Öğretmenlik Meslek Eğitimi Bölümü adı altında bir bölüm bulunmaktadır. Söz konusu bölüm altında ise sınıf öğretmenliği ve okulöncesi öğretmenliği programları uygulanmaktadır. Bu programların dersleri YÖK'ün öngördüğü programlara paralel olarak düzenlenmiştir. Sınıf öğretmenliği programı (SÖP) 163 okulöncesi öğretmenliği programı (OÖP) ise 168 krediyi kapsamaktadır. Öğretmen adaylarının AÖA'ya girebilmeleri için, yapılan iki aşamalı giriş sınavında başarılı olmaları gerekmektedir. Her yıl yaklaşık 600 öğrencinin katıldığı sınavdan 25 okulöncesi, 25 de sınıf öğretmenliği programlarına olmak üzere toplam 50 öğrenci alınmaktadır.

Giriş sınavı, yazılı ve sözlü olmak üzere iki aşamalıdır. Yazılı sınav Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve İngilizce alt testlerinden oluşmaktadır. Yazılı sınavda başarılı olan adaylar, daha sonra sözlü sınava alınmakta ve öğretmenlikle ilgili tutum ve davranışları belli kriterlere göre ölçülmektedir (AÖA Giriş Sınavları ve Mülakat Tüzüğü, 2000). Mülakat (görüşme) şeklinde yapılan sözlü sınav sırasında adayın öğretmenliğe yönelik tutumları, belli başlı sorularla ölçülmeye çalışılmakta;

ancak bu soruların geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmadığından öğretmen adaylarının gerçek anlamdaki tutumları saptanamamaktadır.

Yapılan bu çalışmayla, AÖA'daki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları çeşitli boyutlarda analiz edilmiş ve mülakatla okula giriş yapan adayların öğretmenlik mesleğine yönelik nasıl bir tutum içinde oldukları da belirlenmiştir. Buna bağlı olarak, mülakatta ölçülmeye çalışılan öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları belirlemek için sorulan soruların ne derecede belirleyici oldukları konusunda da fikir sahibi olunması amaçlanmaktadır.

Problem

Atatürk Öğretmen Akademisi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve akademik başarıları cinsiyet, öğrenim görülen program, öğrenim görülen sınıf ve öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri değişkenlerine göre nasıl bir farklılık göstermektedir?

Alt Problemler

1. Öğretmen adaylarının ÖMYT ve akademik başarıları arasında nasıl bir ilişki vardır?
2. Öğretmen adaylarının ÖMYT ve akademik başarıları,
  - a. Cinsiyete,
  - b. Öğrenim gördükleri okulöncesi ve sınıf öğretmenliği programlarına,
  - c. Öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine,
  - d. Öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. AÖA'da öğrenim gören öğretmen adaylarının ÖMYT ile akademik başarı puanları, cinsiyetleri, okudukları program, buldukları sınıf ve öğretmenliği tercih etme nedenlerine göre bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak araştırmanın temel amacıdır. Ayrıca, öğretmen adaylarının ÖMYT ve AB puanları arasındaki korelasyona da bakılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2008-2009 Öğretim Yılı'nda AÖA'da Öğretmenlik Meslek Eğitimi Bölümü altında faaliyet gösteren Sınıf Öğretmenliği Programı

(SÖP) ve Okulöncesi Öğretmenliği Programı (OÖP)'nda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada tüm evrene ulaşıldığından örnekleme gidilmemiştir. Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının program, sınıf ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 1'de görülebilir.

Tablo 1

Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmen Adaylarının Okudukları Programa, Sınıfa ve Cinsiyete Göre Dağılımları

Program	Cinsiyet	N	%	Toplam	%
OÖP	Kadın	67	32.2	102	49
	Erkek	35	16.8		
SÖP	Kadın	72	34.6	106	51
	Erkek	34	16.4		
TOPLAM	Erkek-Kadın	208	100	208	100

Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere, araştırmaya AÖA'dan 102'si okulöncesi öğretmenliği 106'sı da sınıf öğretmenliği programlarında 2008-2009 öğretim yılında öğrenim gören toplam 208 öğretmen adayı katılmıştır.

Ölçme Araçları

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum (ÖMYT) Ölçeği: Araştırmada verileri toplamak için Erkuş, Sanlı, Bağlı ve Güven (2000, 27-33) tarafından geliştirilen “Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. 23 maddeden oluşan ölçeğin 10 maddesi olumlu, 13 maddesi olumsuzdur. Tutumlar, “tamamen uygun, uygun, kararsızım, uygun değil ve hiç uygun değil” şeklinde beşli Likert tipinde derecelendirilmiştir. Olumlu maddeler, bu dereceye göre sırasıyla 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlandırılmıştır. Olumsuz maddelerde ise tam tersi bir puanlama yapılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 23, en yüksek puan ise 115'tir. Ölçeğin güvenirlik kat sayısı 0.99'dur (Erkuş ve diğ., 2000: 27-33).

Araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda ölçeğin Cronbach alpha (α) güvenirlik katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur. Faktör analizi öncesinde KMO ve Barlett testleri yapılmıştır. KMO değerinin .946 ve Barlett testinin de anlamlı olduğu ($X^2=3383.665$, $p<.000$) görülmüştür. Bu sonuçlara dayanarak elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olduğuna karar verilmiştir. Yapılan Varimax faktör analizine göre ise 1. faktör toplam varyansın %50.50'sini açıklamaktadır. Likert ölçekleme tekniğinde en

önemli husus tek boyutluluktur. Diğer bir deyişle bütün maddelerin aynı özelliği ölçmesi gerekir. Tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın %30 ve daha fazla olması yeterli görülebilir (Büyüköztürk, 2003: 119). Bu nedenle ölçeğin tek boyutlu olduğu söylenebilir.

Eldeki araştırma verileri ile yapılan toplam test puanı ile maddeler arasındaki korelasyon değerleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği Maddelerinin Toplam Test Korelasyonları ve Faktör Yük Değerleri

Madde No	Madde-Toplam Korelasyonu	Faktör Yük Değeri
1	.531	.528
2	.729	.746
3	.751	.763
4	.807	.816
5	.744	.746
6	.576	.592
7	.624	.632
8	.751	.745
9	.799	.803
10	.763	.769
11	.673	.679
12	.519	.508
13	.784	.797
14	.766	.775
15	.775	.758
16	.329	.299
17	.659	.630
18	.725	.736
19	.729	.712
20	.811	.828
21	.685	.672
22	.805	.819
23	.765	.748

Tablo 2'den de anlaşılacağı üzere, test puanı ile maddeler arasındaki korelasyon değerleri .811-.329 arasındadır. Ölçeğin maddelerinin toplam test puanı ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Akademik Başarı (AB) Puanları: Öğretmen adaylarının akademik başarıları AÖA Öğrenci İşlerinden elden edilmiştir. Hem okulöncesi hem de sınıf öğretmenliği programındaki tüm öğretme adaylarının akademiye girişinden okumakta olduğu sınıfa kadar aldığı tüm derslerin notları araştırma kapsamına alınmıştır. Bir başka deyişle araştırma kapsamına alınan her öğrencinin 2008-2009 öğretim yılının güz dönemindeki genel not ortalamaları alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi için SPSS 13.0 bilgisayar paket programı kullanılmıştır. Araştırmada ağırlıklı ortalama, yüzde, frekans, ANOVA, Benforoni testi, t-testi ve pearson momentler çarpımı korelasyon teknikleri kullanılmıştır.

Bulgular

Öğretmen Adaylarının ÖMYT ve AB Puanları Arasındaki İlişki

Öğretmen adaylarının Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (ÖMYT) ile akademik başarılarının cinsiyet değişkenine göre elde edilen sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Öğretmen Adaylarının ÖMYT ve AB Puanları

Puan	N	$\bar{X}$	S	r	p
ÖMYT	208	94.73	15.02	.12	.085
AB	208	3.10	.39		

Tablo 3'ten de anlaşılacağı üzere, öğretmen adaylarının ÖMYT puanlarının aritmetik ortalaması 94.73 AB puanları ise 3.10'dur. Öğretmen adaylarının ÖMYT puanları ile AB puanları arasında hesaplanan korelasyon katsayısı ise oldukça düşük ve sıfırdan anlamlı bulunmamıştır (r= .12, p=.085).

Öğretmen adayları ÖMYT ölçeğinde yer alan olumlu maddelere ne derece katıldıkları, ortalama değerler açısından sıraya konulduğunda aşağıdaki Tablo 4'teki gibi bir sıra oluşmaktadır.

Tablo 4
Öğretmen Adaylarının ÖMYT Ölçeğinde Yer Alan Olumlu Yöndeki Maddelere Katılma Dereceleri ve Bu Maddelerin AB Puanları ile Korelasyonu (N=208)

Madde No	Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İfadesi	Ortalama Değerler	AB puanı ile korelasyonu (r)	p
1.	Öğrenmeliğin, manevi doyumu yüksek olan bir meslek olduğunu düşünüyorum.	4.35	.003	.966
5.	Öğretmenliği çok seviyorum.	4.14	.050	.471
12.	Çocuklarla ve genç kuşakla bir arada olmanın kişiyi zinde ve canlı tuttuğuna inanıyorum.	4.10	.048	.491
8.	Bütün zorluklara rağmen, öğretmen olmayı tercih ederim.	3.88	.067	.336
16.	Hem çalışıp hem kendime daha fazla vakit ayırabildiğim için öğretmenliği tercih ederim.	3.74	-.066	.340
15.	Benim için en uygun mesleğin öğretmenlik olduğuna inanıyorum.	3.69	.181	.009
21.	Hangi koşullar altında olursa olsun, öğretmenlik yaparım.	3.68	.074	.288
23.	Öğretmenlik hayallerimi süsleyen bir meslektir.	3.38	.146	.035
19.	Öğretmen olmak için yaratıldığıma inanıyorum.	3.15	.195	.005
17.	Kendimi, küçüklüğümden beri öğretmen olmak için hazırlıyorum.	2.90	.220	.001

Tablo 4'teki sıradan da anlaşılacağı üzere, öğretmen adayları en çok “Öğretmenliğin, manevi doyumu yüksek olan bir meslek olduğunu düşünüyorum.” maddesine katılmışlar, “Kendimi, küçüklüğümden beri öğretmen olmak için hazırlıyorum.” maddesine ise kararsız kalmışlardır. Ölçekte yer alan olumlu yöndeki maddeler ile AB puanı arasındaki korelasyon değerleri 0.28 ile 0.181 arasında bulunmuştur. Bu korelasyon değerleri oldukça

düşüktür. Öğretmen adaylarının AB puanları ile en yüksek korelasyon değeri “Bütün zorluklara rağmen, öğretmen olmayı tercih ederim.” maddesinde çıkmıştır. Öğretmen adayları ÖMYT ölçeğinde yer alan olumsuz maddelere ne derece katıldıkları, ortalama değerler açısından sıraya konulduğunda aşağıdaki Tablo 5’teki gibi bir sıra oluşmaktadır.

Tablo 5

Öğretmen Adaylarının ÖMYT Ölçeğinde Yer Alan Olumsuz Yöndeki Maddelere Katılma Dereceleri ve Bu Maddelerin AB Puanları ile Korelasyonu (N=208)

adde No	Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İfadesi	Ortalama Değerler	AB puanı ile korelasyonu (r)	P
6.	İşsiz kalsam da öğretmenlik yapmam.	1.29	-.075	.284
2.	Hiçbir zaman öğretmenlik yapmayı düşünmem.	1.44	-.069	.323
11.	İstediğim bir yerde olsa bile öğretmenlik yapmam.	1.50	-.064	.358
13.	Parasal yönü iyileştirilse bile öğretmenlik yapmayı tercih etmem.	1.50	-.042	.547
18.	Hayatta seçmeyi düşüneneğim en son meslek öğretmenliktir.	1.50	-.034	.630
3.	Uzun dönemli tatil olanağı olsa da öğretmenlik yapmak istemem.	1.51	-.127	.068
20.	Çocukları sevsem bile öğretmenlik yapmam.	1.51	-.060	.389
14.	Öğretmenlik sözcüğünü duymak bile beni huzursuz etmeye yetiyor.	1.54	-.054	.440
4.	Öğretmen olma düşüncesi bile beni tedirgin eder.	1.66	-.108	.119
7.	Bence öğretmenlik sıkıcı bir meslektir.	1.67	-.028	.684
10.	Bütün gün başkalarının çocuklarıyla uğraşmanın hiç çekici olmadığını düşünüyorum.	1.70	-.064	.359
22.	Öğretmenlik yapmaktansa başka işlerde çalışmayı tercih ederim.	1.72	-.075	.283
9.	Öğretmenliğin bana göre bir meslek olmadığını düşünüyorum.	1.73	-.081	.246

Tablo 5’teki sıradan da anlaşılacağı üzere, ÖMYT ölçeğinde yer alan tüm olumsuz yöndeki maddelere “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmen adayları en az “İşsiz kalsam da öğretmenlik yapmam.” maddesine katılmışlardır. Ölçekte yer alan olumsuz yöndeki

maddeler ile AB puanı arasındaki korelasyon değerleri -0.28 ile -0.127 arasında bulunmuştur. Olumsuz maddelerin AB puanları ile zıt yönde yüksek bir korelasyon vermesi beklenirken elde edilen değerlerin yüksek olmadığı görülmektedir. Ayrıca elde edilen korelasyon değerleri de anlamlı bulunmamıştır.

Öğretmen Adaylarının ÖMYT ve AB Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşması Öğretmen adaylarının ÖMYT ve Akademik Başarılarının cinsiyete göre dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6
Öğretmen Adaylarının ÖMYT ve Akademik Başarılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Puanlar	Gruplar	N	$\bar{X}$	S	t	p
ÖMYT	Kadın	139	96.02	15.45	1.76	.080
	Erkek	69	92.14	13.88		
AB	Kadın	139	3.26	.27	9.95	.000
	Erkek	69	2.78	.41		

Tablo 6'dan da anlaşılacağı üzere, AÖA'da öğrenim gören öğretmen adaylarının ÖMYT puanları yüksek düzeyde ($\bar{X}=94.73$), AB puanları ise ortanın üzerindedir ($\bar{X}=3.10$). Kadın öğretmen adaylarının ÖMYT puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{X}=96.02$ iken erkeklerin ise $\bar{X}=92.14$ 'dür. ÖMYT puanları 100 puan üzerinden değerlendirildiği zaman kadınların 83 erkeklerin ise 80'dir. Yapılan t testi sonucuna göre iki grubun puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=1.76$, $p=.08$). Kadın öğretmen adaylarının akademik başarı puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{X}=3.26$, erkeklerin ise $\bar{X}=2.78$ 'dir. AB puanları 100 üzerinden değerlendirildiği zaman kadınların 82 erkeklerin ise 70 olarak hesaplanmıştır. Yapılan t testi sonucuna göre iki grubun puanları arasında bayanların lehine anlamlı bir fark çıkmıştır ($t=9.95$, $p=.000$).

Öğretmen Adaylarının ÖMYT ve AB Puanlarının Öğrenim Gördükleri Programa Göre Farklılaşması

Öğretmen adaylarının ÖMYT puanları ile AB puanlarının öğrenim gördükleri program değişkenine göre elde edilen sonuçları Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7'den de görüleceği üzere, OÖP'de öğrenim gören öğretmen adaylarının ÖMYT puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{X} = 98.95$ iken SÖP'de öğrenim gören öğretmen adaylarının ise $\bar{X} = 90.67$ 'dir. Yapılan t testi sonucuna göre iki grubun puanları arasında OÖP'deki öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t = 4.11$, $p = .000$). OÖP'de öğrenim gören öğretmen adaylarının AB puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{X} = 3.11$, SÖP'dekilerin ise $\bar{X} = 3.09$ 'dur. Yapılan t testi sonucuna göre iki grubun puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t = 0.28$, $p = .776$).

Tablo 7

Öğretmen adaylarının ÖMYT ve AB Puanlarının Öğrenim Gördükleri Programa Göre Dağılımı

Puanlar	Gruplar	N	$\bar{X}$	S	t	p
ÖMYT	OÖP	102	98.95	11.11	4.11	.000
	SÖP	106	90.67	17.10		
AB	OÖP	102	3.26	.27	.28	.776
	SÖP	106	2.78	.41		

Öğretmen Adaylarının ÖMYT ve AB Puanlarının Öğretmenliği Tercih Etme Nedenlerine Göre Farklaşması

Tablo 8'den de görüldüğü üzere, AÖA'da okuyan öğretmen adaylarının 95'i öğretmenlik mesleğini sevdiğinden, 68'i iş garantisi ve çalışma koşullarından ve 45'i de aile isteğinden dolayı öğretmenlik mesleğini tercih etmiştir. ANOVA testinden elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının AB puanları öğretmenlik mesleğini tercih etme değişkenine göre farklılık göstermemektedir ($F = 1.334$, $p = .797$). ÖMYT puanları açısından ise farklılık göstermektedir ($F = 41.56$, $p = .000$). Hangi tercih nedenleri arasında bir farklılaşmanın olduğunu belirlemek için Benferroni testi yapılmış ve Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9'dan anlaşılacağı üzere, benferroni testi sonuçlarına göre, "öğretmen olma isteği" nedeni ile öğretmenliği seçenlerin ÖMYT puanları "İş garantisi ve çalışma koşulları" ($p = .000$) ve "ailemin isteği" ($p = .000$) nedeni ile öğretmenliği seçenlerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 8

Öğretmen adaylarının ÖMYT ve AB Puanlarının Tercihlerine Göre Dağılımı

Puanlar	Tercih Nedeni	N	$\bar{X}$	S
ÖMYT	1. Öğretmen olma isteği	95	103.60	1.33
	2. İş garantisi ve çalışma koşulları	68	89.37	1.55
	3. Ailemin isteği	45	84.75	1.89
AB	1. Öğretmen olma isteği	95	3.11	.040
	2. İş garantisi ve çalışma koşulları	68	3.05	.046
	3. Ailemin isteği	45	3.16	.056

Tablo 9

Öğretmen Adaylarının ÖMYT Puanları ile Tercihlerine İlişkin Benforoni Testi Sonuçları

Puan	Tercihler	Ortalamalar arası fark	S	p	
ÖMYT	Öğretmen olma isteği (N=95)	İş garantisi ve çalışma koşulları (N=68)	14.23	2.05	.000
	Öğretmen olma isteği (N=95)	Ailemin isteği	18.85	2.32	.000
	İş garantisi ve çalışma koşulları (N=68)	Ailemin isteği (N=45)	4.61	2.43	.179

Öğretmen Adaylarının Sınıf Değişkenine Göre ÖMYT ve AB Puanları

Tablo 10'dan da görüleceği üzere, öğretmen adaylarının 4. sınıftaki ÖMYT puanları diğer sınıflara oranla daha yüksek bir seviyededir ($\bar{X} = 95.54$). Öğretmen adaylarının AB puanları ise 1. sınıftan başlayıp $\bar{X} = 2.97$ 3. sınıfa ($\bar{X} = 3.24$) ve 4. ($\bar{X} = 3.24$) sınıfa kadar artarak yükselmektedir. ANOVA sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının sınıflara göre akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark varken ($F=8.292$, $p=.000$) ÖMYT puanları arasında ise anlamlı bir fark çıkmamıştır ($F=1.221$, $p=.303$).

Tablo 10
Öğretmen Adaylarının Sınıf Değişkenine Göre ÖMYT ve AB Puanları

Puanlar	Sınıf	N	$\bar{X}$	S
ÖMYT	1	39	91.88	2.02
	2	68	91.90	1.55
	3	56	90.97	1.76
	4	45	95.54	1.91
AB	1	39	2.97	.060
	2	68	2.98	.046
	3	56	3.24	.053
	4	45	3.24	.057

Tablo 11
Öğretmen Adaylarının AB Puanları ile Okudukları Sınıfa İlişkin Benforoni Testi Sonuçları

Puan	Sınıflar	Ortalamalar arası fark	S	p
AB	1 2	-.013	.076	1.00
	1 3	-.277	.080	.004
	1 4	-.270	.083	.008
	2 3	-.264	.069	.001
	2 4	-.257	.073	.003
	3 4	.007	.076	1.00

Tablo 11'den de anlaşılacağı üzere, Benforoni sonuçlarına göre, 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının AB puanları 1. (p=.004) ve 2. (p=.001) sınıftakilerden anlamlı düzeyde daha yüksektir. 4. sınıfta öğrenim göre öğretmen adaylarının da 1. (p=.008) ve 2. (p=.003) sınıftakilerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

AÖA'da öğrenim gören tüm öğretmen adaylarının ÖMYT puanları ($\bar{x} = 94.73$) yüksek düzeyde bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 115 olduğuna göre, 94.73 yüksek olarak yorumlanabilir. 100 puan üzerinden bir hesaplama yapılması durumunda ise öğretmen adaylarının ÖMYT puanları 82'dir. Bu durum, AÖA'ya girerken yapılan sınavların tutum yönünden seçiciliğinin iyi düzeyde olmasına bağlanabilir. Ya da AÖA programında yer alan dersler ve okuldaki eğitim ve öğretimi gerçekleştiren öğretim elemanlarının tutumları öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını geliştirecek ve destekleyecek niteliktedir, denilebilir.

Öğretmen adaylarının ÖMYT puanları ile AB puanları arasında düşük bir ilişki bulunmuştur. ÖMYT ölçeğinde yer alan 22 maddenin sadece dört tanesi öğretmen adaylarının AB puanları ile anlamlı korelasyon göstermiştir. Ölçekte yer alan olumsuz maddelerle AB puanları arasında herhangi bir anlamlı korelasyonun bulunmaması ise dikkat çekici bir bulgudur. Bu durum, ÖMYT ile AB arasında herhangi bir ilişkinin olmadığını göstermektedir, denebilir. ÖMYT'nin daha çok duyuşsal, AB'nin ise daha çok bilişsel düzeyde olduğu düşünülürse bu sonucun oldukça doğal olduğu söylenebilir. Bunun yanında, ÖMYT'nin 4 yıllık öğretim süreci içinde değişmeyen bir olgu, AB'nin ise son iki yılda giderek artan bir olgu olduğu düşünülürse bu iki değişkenin birbirinden bağımsız olduğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının ÖMYT puanları cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgu bazı araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir (Çapa ve Çil, 2000; Demirtaş ve diğerleri, 2008; Karahan, 2005; Semerci ve Semerci, 2004). Öğretmen adaylarının AB puanları ($\bar{x} = 3.10$) yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. AÖA'da elde edilebilen en yüksek başarı 4'tür. Buna bağlı olarak yüz puan üzerinde bir hesaplama yapılması durumunda öğretmen adaylarının AB puanları 78'dir. Bu başarının yüksek olduğu söylenebilir. Cinsiyet açısından ise kadınlar erkeklere göre daha başarılı olmuşlardır. Bu da okulun giriş sınavında yazılı olarak yapılan sınavın ve okulda uygulanan programların daha çok bilişsel hedeflere göre kurgulanmış olabileceğiyle açıklanabilir. Bu bulguya dayalı olarak kadınların ders çalışma stratejilerinin erkeklere göre daha etkili olduğu söylenebilir. Bu konuda Şen (2006)'ın yapmış olduğu çalışmalar da aynı paralelde sonuçlar vermiştir. Şen (2006)'ın araştırmasına göre bilişsel ve duyuşsal düzeyde öğrenme ve ders çalışma stratejilerinin cinsiyet değişkenine göre kadınlar lehine farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca, cinsiyet değişkeni açısından ÖMYT puanlarının çok farklılık göstermemesi, buna karşın AB puanlarında cinsiyete göre farklılıkların daha fazla

bulunması da ÖMYT değişkeni ile AB değişkeninin birbirinden bağımsız olduğunu göstermektedir, denilebilir. Bu bulguya dayalı olarak, uzun süreli araştırmalarla öğretmen adaylarının hizmet öncesi ve öğretmenlik yaşamlarındaki sınıf içi performanslarının değerlendirilip bir karşılaştırma yapılması önerilebilir.

OÖP’de öğrenim gören öğretmen adaylarının ÖMYT puanları PÖ’de öğrenim gören öğretmen adaylarından daha yüksektir. Bu bulgu şöyle yorumlanabilir: OÖP’de yer alan dersler, SÖP’dekilerine göre daha fazla uygulamaya yönelik olduğundan öğretmen adayları okulöncesi kurumlarda daha fazla vakit geçirmektedirler. Buna ek olarak, SÖP’den mezun olan öğretmen adayları almış oldukları eğitime bağlı olarak İngilizce, Beden Eğitimi, Müzik ve Resim branşlarında öğretmenlik yapabilecek donanıma sahiptirler. Böyle bir donanıma ise dört yıllık eğitimleri sırasında tüm branşlarla ilgili pek çok teorik ders alarak ulaşmaktadırlar. Bu da öğretmen adaylarının öğrenim süreçlerini daha çok bu gibi derslerin teorik bilgilerini almak için geçirdiklerini göstermektedir. Bu durumda, uygulama bakımından OÖP’deki gibi tek bir alana değil; birbirinden değişik beş alana (Sınıf öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği, Resim öğretmenliği, Müzik öğretmenliği ve Beden Eğitimi öğretmenliği) yayıldığından öğretmenlik mesleğinin duyuşsal yönünden çok bilişsel yönüne ağırlık verdikleri düşünülebilir. SÖP’deki adayların duyuşsal yönlerinin bilişsel yönlerine göre daha zayıf olduğu kanısı ise ÖMYT’lerini de OÖP’deki adaylara göre olumsuz yönde etkilemiştir, denebilir.

Öğretmen adaylarının ÖMYT puanları, öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Öğretmenlik mesleğini tercih etme nedeni “öğretmen olma isteği” olan adayların ÖMYT puanları, “iş garantisi ve çalışma koşulları” ile “ailemin isteği” nedenlerini tercih eden adaylardan daha yüksek çıkmıştır. Bu durum, meslek seçimi konusunda, adayların tutumunu en çok etkileyen faktörün “istek” olduğunu göstermektedir, denilebilir. Öğretmen olma isteği ile öğretmenliğe karşı olumlu tutum geliştirme arasında bir ilişkinin olması, bu iki olgunun duyuşsal boyutta birbirine çok yakın, hatta örtüşen bir yapıda olduğunun da bir göstergesidir, şeklinde yorumlanabilir. Diğer iki tercih nedeni olan, “iş garantisi ve çalışma koşulları” ile “ailemin isteği” öğretmen adaylarının ÖMYT’lerine daha az etkili olmuştur, denebilir. Bu bulgu şöyle yorumlanabilir: öğretmen adaylarının dış etkenler sonucu bu mesleği seçmek durumunda kalmaları tutum olarak adayları olumsuz yönde etkilemiş olabilir. AB ile ÖMYT puanları arasındaki ilişki ele alındığı zaman ortaya çarpıcı bir bulgu çıkmaktadır. “Ailemin isteği” doğrultusunda AÖA giren öğretmen adaylarının ÖMYT puanları en düşük olmasına

rağmen AB puanları en yüksek çıkmıştır. Bu bulgu şöyle yorumlanabilir: AÖA'ya aile isteği üzerine giren öğrencilerin öğretmenlik mesleği birinci tercihleri değildir. ÖSS'ye hazırlık dönemlerinde tıp veya mühendislik gibi bölümleri kazanmak isteyen bu öğrenciler az bir puanla kazanamayıp aile isteği ile AÖA'ya girmişlerdir. Akademik olarak güçlü olan bu öğrenciler öğretmenlik mesleğini sevmemelerine rağmen AÖA'daki derslerde üstün başarı elde etmektedirler, denilebilir.

Öğretmen adaylarının ÖMYT puanları, sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Bu durum, öğretmen adaylarının ÖMYT'lerinin AÖA'ya girişteki düzeyinin aradan geçen yıllara bağlı olarak olumlu ya da olumsuz şekilde fazla bir değişiklik göstermektedir. Ancak ÖMYT puanlarının en düşük 3. sınıfta en yüksek de 4. sınıfta olması dikkat çekicidir. Bu bulgu, Pehlivan (2004)'ın araştırma bulguları ile paralellik gösterirken Çapa ve Çil (2000), Üstüner ve diğerleri (2009), Oral (2004)'ın bulguları ile paralellik göstermemektedir. Ayrıca, öğretmen adaylarının AB'lerinin son iki yılda (3. ve 4. sınıfta) ilk iki yıla oranla arttığı görülmektedir. Bu sonuç, akademinin program açısından değerlendirildiğinde son iki yılın farklı iki özelliğini ortaya koymaktadır, denebilir: Bunlardan biri, uygulama amaçlı derslerin teorik derslere göre daha fazla oluşu, diğeri ise, son iki yılın daha çok mesleki alan bilgisine yönelik derslerden oluşmasıdır. Bu durumda teorik derslerin azlığı, AB'nin artmasını sağlamıştır, denebilir. Ayrıca, öğretmen adaylarının özellikle son iki yılda uygulamalarıyla mesleki alan bilgisine yönelik derslerin teorik bilgilerini destekleyecek şekilde birleştirmeleri, akademik başarıyı da beraberinde getirmiştir, denebilir.

AÖA'da öğrenim gören öğretmen adaylarının ÖMYT ve AB puanları yüksek bulunurken bu puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu nedenle AÖA'da uygulanmakta olan okulöncesi ve sınıf öğretmenliği programlarında yer alan duyuşsal hedeflerin öğretime ve aynı zamanda değerlendirilmesine büyük önem verilmelidir.

Öğretmen adaylarının ÖMYT puanları cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Ancak AB puanları kadınların lehine yüksek çıkmıştır. Bu bağlamda, AÖA'da öğrenim gören erkek öğretmen adaylarının akademik başarılarının artırılması için çalışma yapılmalıdır. Erkek öğretmen adaylarının akademik başarılarını için artırmak programdaki derslerin işleniş yöntemlerini ve değerlendirmede kullanılan ölçme araçlarını değiştirmek gerekebilir.

Öğretmen adaylarının ÖMYT puanları okudukları programa göre okulöncesi öğretmenliği grubu lehine yüksek bulunmuştur. Ayrıca, Öğretmenlik mesleğini tercih etme nedeni 'Öğretmen olma isteği' olan

öğretmen adaylarının ÖMYT puanları “İş garantisi ve çalışma koşulları” ve “Ailemin isteği” nedenlerinden dolayı öğretmenliği tercih edenlerin puanlarından daha yüksek çıkmıştır. “Ailemin isteği” doğrultusunda AÖA giren öğretmen adaylarının ÖMYT puanları en düşük olmasına rağmen AB puanları en yüksek çıkmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak, sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören ve “aile isteği” doğrultusunda AÖA’ya giren öğretmen adayların tutumlarının artırılması için çalışma yapılmalıdır. Bu amaçla AÖA programındaki derslerin hedefleri ve eğitim durumlarının öğretmen adaylarının tutumlarını geliştirici nitelikte değiştirmek gerekebilir.

Öğretmen adaylarının giriş sınavındaki başarıları, tutumları ve fakültedeki başarıları önemli olduğu gibi esas önemli olan öğretmen olduklarında sınıf içinde gösterecekleri performanstır. Bu bağlamda uzun süreli bir araştırma ile öğretmen adaylarının giriş sınavındaki başarılarının, AÖA’daki akademik başarılarının ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğretmen oldukları zaman sınıf içinde gösterecekleri performansı ne derecede etkilediğini belirlemek önemlidir.

Kaynakça / References

- Argun, Y. (2003). Eğitim fakültesi okulöncesi eğitim programında devam eden öğrencilerin mesleği seçme nedenlerinin karşılaştırılması olarak incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları Eurasian Journal of Educational Research*, 13, 22-28.
- Atatürk Öğretmen Akademisi (2001). *Öğretim ve sınav tüzüğü*. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, KKTC.
- Aysu, B. (2007). *Okulöncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Battal, N. & diğerleri (1998). Farklı branşlardan mezun olan sınıf öğretmenlerinin mesleğine ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları sorunlar (Balıkesir Örneği). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt: 1 Sayı: 2*.
- Bedel, E. F. (2008). Okulöncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve bazı kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4 (1): 31-48.
- Bloom, S. B. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York McGraw-Hill Book Company.

- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çapa, Y. & Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18 : 69 – 73.
- Çapri, B. & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt:9 Sayı: 15 Bahar s:33-53.
- Çelenk, S. (1988). *Eğitim yüksekokulu öğrencilerinin tutumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çetinkaya, Z. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 298-305. www.ilkogretim-online.org.tr
- Çetinkaya, R. (2007). Türkçe Öğretmeni adaylarının Yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yanınlanmamış Yüksek lisans Tezi
- Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2008). Öğretmen Adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile özyeterlik algıları arasındaki ilişki *Proceedings of International Conference on Educational Science ICES'08 V:1*. 23-25 June.Famagusta North Cyprus.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T. & Güven, K. (2000). Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 116, 27-33
- Erdem, A. R. ve Anılan, H. (2000). PAÜ eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C:1,S: 7.
- Güdek, B. (2007). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 4. Sınıf öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının öğrenciye ait farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güneyli, A. ve Aslan, C. (2009). Evaluation of Turkish prospective teachers' attitudes towards teaching profession (Near East University case). *Procedia Social and Behavioral Sciences* 1, 313–319.
- Gürbüz, H. & Kışoğlu, M.(2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen-edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine

- yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 9-2*.
- Hoşgörür, V., Kılıç, Ç. & Dünder, H. (2002). Kırıkkale üniversitesi sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Sayı 16, Sayfa 91-100*
- Işık, S. Yaman M. & Soran H.(2005). Biyoloji ve biyoloji öğretmenliğine karşı tutumlarına göre biyoloji öğretmen adaylarının tiplerinin belirlenmesi *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 29 : 110 – 116*.
- Karahan, H. (2005). “Ortaöğretim kurumlarında görev yapan coğrafya öğretmenlerinin diğer öğretmenlerle öğretmenlik tutumları açısından incelenmesi.” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, A. & Büyükkasap, E. (2005). Fizik öğretmenliği programının öğrencilerinin profilleri,öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişeleri: Erzurum Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:13 No:2 367-380*.
- Oral, B. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim Araştırmaları Eurasian Journal of Educational Research, 15, 88-98*. Öğretmenler Yasası.(1986). KKTC: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı.
- Övet, O. (2006). *Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pehlivan, K. B. (2004). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve okul tutumları arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları Eurasian Journal of Educational Research, 14, 211-218*.
- Saban, A. (2003). Sınıf öğretmeni adaylarının demografik özellikleri ve mesleki eğilimleri. *Eğitim Araştırmaları Eurasian Journal of Educational Research, 10, 91-101*.
- Sağlam, Ç. A.(2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:V, Sayı:I, 59-69*.
- Sevim Y. & Gezer, B.(2008). Kadın öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine bakış açıları ve çalışma ortamlarında risk ve sorumluluk üstlenebilme durumları (Elazığ İli Örneği). *e-Journal of New World Sciences Academy, Volume: 3, Number: 1*.
- Semerci, N & Semerci, Ç.(2004). Türkiyede öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 14, Sayı:1 Sayfa: 137-146*.

- Şen, B. (2006). *Sınıf öğretmenliği adaylarının öğretmenlik tutumları ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şimşek, H. (2005). Orta öğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:II, Sayı:1*.
- Sönmez, V. (2003). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı*, Ankara: Anı Yayıncılık
- Türk Eğitim Derneği, (2007). *Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretim sistemi: temel sorunlar ve çözüm önerileri*. Ankara: TED Yayınları.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. Yaz, 6(3), 461-486*
- Üstün, E., Erkan S. & Akman B. (2004). Türkiye’de okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10, 129-136*.
- Üstüner, M., Demirtaş, H. ve Cömert, M.(2009). The attitudes of prospective teachers towards the profession of teaching (The case of inonu, faculty of education). *Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt: 34, No: 151*.
- Varış, F. (1988) *Eğitimde program geliştirme “teori ve teknikleri”*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları , No: 157.

İletişim/ Correspondence:

Yrd. Doç. Dr. Hasan Özder
Atatürk Öğretmen Akademisi
Öğretmenlik Meslek Eğitimi Bölümü,
Lefkoşa/KKTC
e-mail: hasan.ozder@aoa.edu.tr

Received: 05/09/2009
First revision received: 21/02/2010
Second revision received: 29/03/2010
Approved: 03/04/2010